

การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ความเป็นพ่อแม่มืออาชีพ
ตำบลยางซึก อำเภอลำดวน จังหวัดอุบลราชธานี
The Development of Professional Parents Learning Curriculum
at Yangkhenok Sub-District Khueang Nai District Ubon Ratchathani

ธนาพูน วงศ์ษา¹ อธิติฤศ มาเพ็ชร²
E-mail: Thanapoon_1@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรความเป็นพ่อแม่มืออาชีพ สำหรับผู้ปกครอง ตำบลยางซึก อำเภอลำดวน จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การสำรวจชุมชน ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนาโครงสร้างหลักสูตร ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร ระยะที่ 4 การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ตำบลยางซึก อำเภอลำดวน จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 50 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน แบบวัดความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบเหมาะสมในระดับมาก และมีความสอดคล้องทุกประเด็นที่จะนำไปใช้ในการจัดอบรม ด้านเนื้อหาการอบรมมีความเหมาะสม นำไปใช้ได้จริง และมีประโยชน์ ครอบคลุมความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดู การลงโทษ การสร้างระเบียบวินัย และการส่งเสริมพัฒนาการด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งองค์ประกอบยึดหยุ่นได้ ตามบริบทของชุมชน และความพร้อมของผู้เข้ารับการอบรม ส่วนความพึงพอใจ ผู้ปกครองที่เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจ หลังการเข้าอบรมการพัฒนาหลักสูตรความเป็นพ่อแม่สูงขึ้น ได้เรียนรู้และเข้าใจวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก รู้จักเลือกวิธีการลงโทษ การสร้างวินัยและเรียนรู้รูปแบบการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่ลูก ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการอบรม ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการเข้าร่วมอบรมหลักสูตรการเรียนรู้ความเป็นพ่อแม่มืออาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ความรู้ที่ได้จากการอบรมสามารถนำไปปฏิบัติได้

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร การเรียนรู้ความเป็นพ่อแม่มืออาชีพ

Abstract

This research aimed to develop a professional parenting curriculum. For parents in Yang Khinok Subdistrict, Khueng Nai District, Ubon Ratchathani Province There are four phases of research: Phase 1, Community Survey Phase 2, Curriculum Development and Development, Phase 3, Curriculum Trial, Phase 4, Curriculum Development. The target group used in this research was 50 parents of early childhood children at Yangkhenok Subdistrict, Khueang Nai District, Ubon Ratchathani Province. Tool used for the satisfaction survey interview. Data analysis: mean, standard deviation And content analysis

The research results were found that The curriculum has appropriate elements to a large extent. And consistency in all issues that will be used in the training The content of the training is appropriate. Practical And useful Covering knowledge and practice about parenting methods, penalties, discipline building. And the promotion of learning development to develop life skills for early childhood Which elements are flexible According to the community context And the readiness of the trainees Satisfaction section Parents who attended the training had knowledge and understanding. After entering the parenting course development training is higher. Learn and understand how to raise children Know how to choose punishment Creating discipline and learning patterns for organizing various activities That help promote and develop learning for children Parents were satisfied with the training. Mean and Standard Deviation of Satisfaction in Professional Parenting Training Course Attendance Overall is at a high level. And each item is in the highest level The knowledge gained through the training can be put into practice.

Keywords: curriculum development professional parenting learning

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ความเป็นมาของปัญหา

สภาพสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของครอบครัว และนำไปสู่ปัญหาของสังคมต่างๆ มากมาย หากครอบครัวไม่เข้มแข็งพอ การปกป้องคุ้มครองสมาชิกในครอบครัวให้รอดพ้นจากภัยรอบด้านจะทำได้ยาก และสภาพปัญหาสังคมก็นับว่ามีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันโครงสร้างพื้นฐานของสังคม ซึ่งเป็นหน่วยที่เล็กที่สุด แต่มีบทบาทสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูและหล่อหลอมความเป็นมนุษย์ ตลอดจนสร้างค่านิยม เจตคติอุปนิสัยและบุคลิกภาพของบุคคล ดังนั้น การส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวเห็นความสำคัญของการใช้เวลาาร่วมกัน ทักษะการใช้ชีวิต การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ลดความขัดแย้ง ให้ความรัก ความอบอุ่น และการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ของสมาชิกในครอบครัว จึงเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดี ก่อให้เกิดความสุขในครอบครัว และเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคมคุณภาพอย่างยั่งยืน

พ่อแม่มีบทบาทสำคัญมากในการกำหนดเจตคติและพฤติกรรมของลูก เด็กที่มีทักษะชีวิตที่ดีและประสบความสำเร็จมักเป็นเด็กที่พ่อแม่มีความรัก และมีความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ ลูก เป็นไปด้วยดี ซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีความสุขเป็นมิตรกับผู้คนทั่วไปเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและสังคม เด็กเหล่านี้จะมีความคิดสร้างสรรค์ สามารถปรับตัวทั้งด้านอารมณ์และสังคมดีกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่ไม่ได้รับความอบอุ่นจากพ่อแม่ สอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2561: 156) ที่กล่าวว่า ถ้าเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้วยวิธีที่ถูกต้องเหมาะสมเด็กจะเติบโตอย่างมีคุณภาพ และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ขณะเดียวกัน หากเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูและดูแลเอาใจใส่ไม่ถูกต้อง อาจทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่มีความเข้าใจพัฒนาการของเด็ก ให้ความรักมีความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาพฤติกรรมที่อาจเกิดกับเด็ก และลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่ ก็สามารถจัดปัญหานั้นๆ ได้

สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (2560: 139-141) ที่ให้แนวทางในการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เป็นหัวใจสำคัญของการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย ของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอนระดับปฐมวัย พ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ชุมชน/ท้องถิ่น และ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จึงมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปสู่การปฏิบัติ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนา คุณภาพเด็ก การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย จึงประกอบด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ซึ่งมี บทบาทหน้าที่สำคัญ ดังนี้ บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการจัดการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอนระดับปฐมวัย พ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กปฐมวัย การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการศึกษาที่จัดให้แก่เด็กที่ผู้สอนและพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ต้องสื่อสารกันตลอดเวลา เพื่อสร้างความเข้าใจและพร้อมร่วมมือกันในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษแก่เด็ก พ่อแม่หรือผู้ปกครอง

จากข้อมูล ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) (จุดแข็ง-จุดอ่อน-โอกาส-อุปสรรค) สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (2554: 24-26) พบจุดอ่อน (Weaknesses) ขาดการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะการพัฒนาให้มีความรู้ด้านสตรีและครอบครัว ทำให้ การปฏิบัติงานยังไม่บรรลุตามวิสัยทัศน์ อุปสรรค (Threats) การเปลี่ยนแปลงทัศนคติความเชื่อ และเจตคติบางอย่างส่งผลกระทบต่อการทำงานด้านสตรีและ ครอบครัว การพยายามก้าวให้ทันโลก ทันสมัย ทำให้ขาดการสร้างภูมิคุ้มกัน การตระหนักรู้ในด้านต่าง ๆ ส่งผล ต่อปัญหาครอบครัวและผู้วิจัยพบว่า ปัจจุบันนี้ครอบครัวไทยมีการเปลี่ยนแปลงไป จากเดิมมากเด็กถูกทอดทิ้ง และมีความเครียดมากขึ้น เนื่องจากพ่อแม่ไม่มีเวลาให้แก่อลูก การสร้างครอบครัวในยุคปัจจุบันมักมาจากความไม่พร้อมหรือความไม่ตั้งใจมากขึ้น สาเหตุเกิดจากการตั้งครร์กที่ไม่พร้อม เด็กถูกทอดทิ้ง และปัญหาสังคมอื่นๆ ที่ทำให้เด็กเป็นภาระกับผู้สูงอายุในชนบท ซึ่งอยู่กับความยากจนและอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานได้ไม่ดีเท่าอยู่ร่วมกันทั้งพ่อแม่ลูก และปู่ย่าตายาย เมื่อเด็กโตขึ้นมาท่ามกลางความอดอยาก ขาดแคลน ส่งผลให้เด็กต้องพาตัวเองเข้าไปสู่วงจรของความชั่วร้าย เช่น ยาเสพติด และการเป็นนักเลงสืบเนื่องจากการประชุมเชิงปฏิบัติการและร่วมพิธีลงนามความร่วมมือ(mou)โครงการวิจัยและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นกินดีอยู่ดีอย่างยั่งยืนระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคู่ความร่วมมือ วันที่ 15-17 พฤษภาคม 2560 ณ โรงแรมใบบุญแกรนด์ อ. เมือง จ.เลยที่ผ่านมานั้น จากการระดมความคิดในการพัฒนาจุดเด่น จุดด้อยของชุมชนตนเองด้านการศึกษาของชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลยางซึ้ง พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่เกี่ยวกับพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย และเยาวชน ซึ่งพบว่าเด็กมีทักษะชีวิตและการช่วยเหลือตนเองตามวัยลดลง ตลอดจนปัญหา เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว ดุดมกส์จนนำไปสู่ปัญหา ยาเสพติดและท้องก่อนวัยอันควร ซึ่งเป็นผลมาจากการเลี้ยงดูหรือสภาวะการอบรมดูแลเลี้ยงดูของครอบครัว เป็นส่วนใหญ่และในครอบครัวในชุมชนส่วนใหญ่ เด็กอาศัยอยู่กับผู้สูงอายุเนื่องจากพ่อแม่ไปทำงานต่างจังหวัด สอดคล้องกับไทยโพสต์ วันอาทิตย์ที่ 16 ตุลาคม 2548 กล่าวว่า ในสังคมไทยขณะนี้ผู้มีที่พร้อมจะเป็น พ่อแม่ อยู่ประมาณร้อยละ 60 ซึ่งหมายความว่ายังมีอีกจำนวนไม่น้อยที่จำเป็นต้องยอมรับสภาพพ่อแม่อย่างไม่มีเต็มใจ ด้วยความไม่พร้อมทั้งวุฒิภาวะ ฐานะทางเศรษฐกิจซึ่งมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะ

การตั้งครุภัณฑ์แบบไม่ตั้งใจที่พบมากในหมู่นักศึกษา นักเรียน หรือครอบครัวที่ยากจน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ควรจะได้รับความรู้เกี่ยวกับบทบาทการเป็นพ่อแม่ให้มาก

เด็กปฐมวัยในยุคปัจจุบันเติบโตท่ามกลางความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว วิถีชีวิตของเด็กในยุคนี้ล้อมรอบไปด้วยสื่อเทคโนโลยีต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ ไอแพด สมาร์ทโฟน เป็นต้น กล่าวได้ว่า สื่อเทคโนโลยีกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของเด็กในยุคปัจจุบัน เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโต พัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก แต่ในขณะเดียวกัน หากใช้สื่อเทคโนโลยีในทางที่ไม่เหมาะสมและขาดการจัดการที่ดี เช่น ให้เด็กใช้โดยปราศจากการควบคุมดูแลของผู้ใหญ่ ใช้มากเกินไป หรือใช้ไม่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ส่งผลให้พัฒนาการการเรียนรู้ และคุณภาพชีวิตของเด็กลดลง ดังนั้นก่อนที่จะนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้กับเด็กปฐมวัย พ่อแม่ครู ผู้ปกครอง และผู้ดูแลเด็กจึงต้องรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีว่ามีคุณประโยชน์และโทษ รวมถึงมีแนวทางการแนะนำในการใช้สื่อเทคโนโลยีในการพัฒนาเด็ก

ครอบครัวมีส่วนสำคัญที่หล่อหลอมอบรมเลี้ยงดูให้เด็กมีศักยภาพในการใช้ชีวิตในสังคม ดังนั้นการเรียนรู้สำหรับพ่อแม่เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น การทำหน้าที่พ่อแม่ มีความรู้หลายอย่างที่พ่อแม่ต้องทำความเข้าใจ และควรมีโอกาสได้เรียนรู้ในการทำหน้าที่ของการเป็นพ่อแม่อย่างสมบูรณ์ โรงเรียนพ่อแม่จึงเป็นแหล่งให้ความรู้สำคัญที่พ่อแม่จะนำพาลูกไปสู่พฤติกรรมและพัฒนาการที่ดีของเด็ก เช่น สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สายใยความผูกพันของพ่อแม่ส่งผลต่อพฤติกรรมของลูกเมื่อเติบโตขึ้น การสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับเด็ก การเรียนรู้สำหรับพ่อแม่เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น การทำหน้าที่พ่อแม่ มีความรู้หลายอย่างที่พ่อแม่ต้องทำความเข้าใจ และควรมีโอกาสได้เรียนรู้ในการทำหน้าที่ของการเป็นพ่อแม่อย่างสมบูรณ์ พ่อแม่ต้องเข้าใจว่าการมีลูกเป็นสิ่งมหัศจรรย์ที่สุดในชีวิตและเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่ต้องการ 2 มือ โอบอุ้มลูกให้เติบโตทั้งด้านร่างกายและจิตใจ จากผลสำรวจของกรมกิจการเด็กและครอบครัว พบว่าสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับเด็กแบบไม่ตั้งใจเพิ่มมากขึ้น เช่น คำพูดที่กระทบกระเทือนจิตใจเด็กโดยที่พ่อแม่ไม่ได้ตั้งใจใช้คำพูดที่รุนแรง จึงเกิดปัญหาหลายอย่างตามมา แนวทางการแก้ปัญหาจึงต้องจัดการให้ความรู้เรื่องการเป็นพ่อแม่มีอาชีพ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนักวิชาการศึกษาของท้องถิ่น จึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ความเป็นพ่อแม่มีอาชีพเพื่อพัฒนาชุมชนและครอบครัวให้เข้มแข็ง ร่วมกันกับชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลยางซึ้ง เพื่อให้ ผู้ที่สนใจที่กำลังจะเป็นพ่อแม่ มาช่วยกันแก้ปัญหาและช่วยกันพัฒนาหลักสูตรพ่อแม่มีอาชีพให้พ่อแม่ในชุมชน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของพ่อแม่ที่มีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กได้มาเรียนรู้ มาเป็นพ่อแม่มีอาชีพนำไปสู่การอยู่ดีกินดีและมีความสุขของชุมชน และได้หลักสูตรความเป็นพ่อแม่มีอาชีพ ที่คาดว่าจะให้ความรู้ คำแนะนำ และสร้างทักษะที่จำเป็นในการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้แก่พ่อแม่ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างเสริมคุณภาพของประชากรในวัยเด็กให้มีคุณภาพพื้นฐานของชีวิตที่ดีสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการอบรมเลี้ยงดูเด็กในชุมชน ตำบลยางซึ้ง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ความเป็นพ่อแม่มีอาชีพ
3. เพื่อทดลองใช้และปรับปรุงหลักสูตร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย การวิจัยประยุกต์ (Applied research)
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจและทดลองใช้หลักสูตรนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างพ่อแม่ในชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลยางซึ้ง และเป็นพ่อแม่เด็กที่มีความสนใจ

ประชากรที่ใช้ในการสำรวจนี้ ผู้วิจัยเลือกมาจากประชากรที่สนใจและอาศัยอยู่ในชุมชนและเป็นพ่อแม่ ผู้ครองที่มีความสนใจในชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลยางซึ้ง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 50 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน แบบวัดความพึงพอใจ

3.2 การสร้างและพัฒนาโครงร่างหลักสูตรความเป็นพ่อแม่มีอาชีพ การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ความเป็นพ่อแม่มีอาชีพ สำหรับพ่อแม่ในชุมชนตำบลยางซึ้ง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี มีขั้นตอนในการดำเนินงานสี่ระยะ

ตามลำดับดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การสำรวจชุมชน เพื่อสำรวจสภาพโดยทั่วไปของชุมชน สภาพโดยทั่วไปของการเลี้ยงดูเด็ก และสำรวจความรู้ ความเข้าใจ และความต้องการของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นพ่อแม่ของเด็กในชุมชนเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การสำรวจความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ดำเนินการสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ความเป็นพ่อแม่มืออาชีพ จากผู้ประกอบการในชุมชน เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ความเป็นพ่อแม่มืออาชีพ

ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนาโครงร่างหลักสูตร ผู้วิจัยดำเนินการสร้างโครงร่างโดยยึดแนวนโยบายของชาติเป็นหลัก ร่วมกับการพิจารณาข้อมูลที่ได้รับจากการวิเคราะห์เอกสารและผลการสำรวจในระยะที่ 1 และดำเนินการพัฒนาโครงร่างหลักสูตรโดยพิจารณาจากผลที่ได้รับจากการประเมินหลักสูตรของผู้เชี่ยวชาญ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรการเรียนรู้ความเป็นพ่อแม่มืออาชีพ โดยอาศัยข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 และตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร โดยพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร เพื่อประเมินผลการใช้หลักสูตรว่ามีความเหมาะสมและสามารถสนองต่อวัตถุประสงค์ของการวิจัย และบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้มาก่อนนอยประการใด การทดลองใช้หลักสูตรการเรียนรู้ความเป็นพ่อแม่มืออาชีพดำเนินการใช้หลักสูตร เรื่องการอบรมเลี้ยงดูลูกไปทดลองใช้ เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตร โดยนำกิจกรรมในหลักสูตรไปทดลองใช้กับผู้ประกอบการในตำบลยางซึก อำเภอน้ำหนาว จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 50 คน วัดผลประเมินโดยวัดทักษะการปฏิบัตินำไปใช้จริง

ระยะที่ 4 การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ผลจากการใช้หลักสูตร มาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ในโอกาสต่อไป โดยการประเมินผลการใช้หลักสูตรการเรียนรู้ความเป็นพ่อแม่มืออาชีพ ดำเนินการประเมินผลหลังการใช้หลักสูตรการอบรม การเรียนรู้ความเป็นพ่อแม่มืออาชีพโดยสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครอง จำนวน 50 คน ที่มีต่อการอบรมหลักสูตรพ่อแม่มืออาชีพเรื่องการอบรมเลี้ยงดูลูก

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการสำรวจเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล การสังเกตและการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เป็นเวลา 1 เดือน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังทำการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับผู้นำชุมชน จากนั้นผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการสังเกต และสัมภาษณ์มาประมวลพิจารณาองค์ประกอบ เพื่อจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ความเป็นพ่อแม่มืออาชีพให้สอดคล้องกับบริบทในชุมชนและเนื้อหาการจัดอบรมให้แก่พ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะ ตั้งแต่สองท่านขึ้นไป โดยคำนึงถึงพื้นฐานของผู้เข้ารับการอบรม การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ จากการเสนอแนะ และจากการปรึกษาเป็นการส่วนตัวนั้น ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และเสนอผลจากนั้น นำผลทั้งหมดเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์จากเนื้อหาในลักษณะการบรรยาย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งในรูปของข้อมูลจากแบบสอบถามจากการเสนอแนะ และจากการปรึกษาเป็นการส่วนตัวนั้น ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และเสนอผล

การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผู้วิจัยสำรวจชุมชน เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของคนในชุมชน เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย และได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพ่อแม่ของเด็กปฐมวัยในชุมชน พบว่า พ่อแม่ขาดความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติตนไม่ถูกต้องในด้านต่างๆ ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบรักถนอมมากเกินไป การลงโทษ การสร้างวินัย และการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่างๆ ของเด็กปฐมวัย

2. ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาโครงร่างหลักสูตร โดยกำหนดหลักสูตรมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ สภาพปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และหัวข้อการอบรม ประกอบไปด้วย จุดประสงค์ เนื้อหาการอบรม กิจกรรมการอบรมและประเมินผู้เข้ารับการอบรม การสร้างและพัฒนาหลักสูตร ดำเนินการโดยพิจารณา สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน จากข้อมูลที่ได้รับในระยะที่ 1 ประกอบการพิจารณาเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในการอบรม ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร ประเมินความสอดคล้ององค์ประกอบภายในหลักสูตรและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3. ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรไปทดลองใช้ในชุมชนโดยอบรมตามหลักสูตร และประเมินหลักสูตรจากผู้เข้ารับการอบรม ผลการประเมินพบดังนี้ ด้านเนื้อหาการอบรมมีความเหมาะสม และนำไปใช้ได้จริง กิจกรรมและวิธีการอบรม ประกอบด้วยการสาธิต การแสดงตัวอย่าง และใช้วิธีปฏิบัติจริง วิธีการประเมินผลผู้เข้ารับการอบรมที่เหมาะสม คือ การประเมินในขณะอบรม ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีตลอดการอบรม และติดตามผลหลังจากการอบรม

4. ผู้วิจัยจึงพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรความเป็นพ่อแม่มืออาชีพให้กับพ่อแม่ในตำบลยางซึ้ง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอุดรธาธานี สำเร็จเรียบร้อย ได้หลักสูตรที่มีองค์ประกอบสำคัญ คือสภาพปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตร จุดมุ่งหมาย เนื้อหา การอบรม กิจกรรม วิธีการอบรม และวิธีประเมินผลผู้เข้ารับการอบรม โดยมีรายละเอียดขององค์ประกอบต่างๆ ครอบคลุมความรู้ และการปฏิบัติเกี่ยวกับ วิธีการอบรมเลี้ยงดู การลงโทษ การสร้างระเบียบวินัย และการส่งเสริมพัฒนาการด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งองค์ประกอบยึดหยุ่นได้ตามบริบทของชุมชน และความพร้อมของผู้เข้ารับการอบรม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลความหมายความพึงพอใจในการเข้าร่วมอบรมหลักสูตรการเรียนรู้ความเป็นพ่อแม่มืออาชีพ

ข้อ	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1.	ก่อนเริ่มการอบรมได้แจ้งวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมให้ทราบ	4.20	0.70	มาก
2.	การอบรมทำให้เข้าใจเนื้อหาและวิธีการปฏิบัติ	4.40	0.64	มาก
3.	การอบรมครั้งนี้มีโอกาสร่วมกิจกรรมและแสดงความคิดเห็น	4.34	0.66	มาก
4.	สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการอบรมทำให้ท่านมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่อบรม	4.24	0.87	มาก
5.	เวลาที่ใช้ในการอบรมเพียงพอ	3.46	1.22	ปานกลาง
6.	เนื้อหาในหลักสูตรการอบรมมีความต่อเนื่องกัน	4.44	0.67	มาก
7.	ความรู้ที่ได้จากการอบรมสามารถนำไปปฏิบัติได้	4.84	0.47	มากที่สุด
8.	ท่านพอใจที่จะศึกษาเอกสารที่ท่านได้รับ	4.72	0.67	มากที่สุด
9.	กิจกรรมที่ได้ปฏิบัติขณะอบรมนำไปปฏิบัติได้	4.82	0.39	มากที่สุด
10.	วิธีการอบรมที่ท่านได้ปฏิบัติด้วยทำให้ท่านมีประสบการณ์	4.44	0.64	มาก
	รวม	4.39	0.31	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการอบรมหลักสูตรความเป็นพ่อแม่มืออาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) และรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ ระดับมาก 6 ข้อ เมื่อพิจารณา ระดับปานกลาง 1 ข้อ และพบว่ามีค่าความพึงพอใจมากที่สุดเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือความรู้ที่ได้จากการอบรมสามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 4.84$) กิจกรรมที่ได้ปฏิบัติขณะอบรมนำไปปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 4.82$) และท่านพอใจที่จะศึกษาเอกสารที่ท่านได้รับ ($\bar{X} = 4.72$)

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรพ่อแม่มืออาชีพ สำหรับผู้ปกครอง ตำบลยางซึ้ง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอุดรธาธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรพ่อแม่มืออาชีพ สำหรับผู้ปกครองตำบลยางซึ้ง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอุดรธาธานี ในการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปและอภิปรายผลได้ ดังนี้

ด้านหลักสูตรผลการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรพ่อแม่มืออาชีพ พบว่า สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่มีระบบและต่อเนื่องดังนี้

1. การสำรวจความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ความเป็นพ่อแม่มืออาชีพ ที่ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลโดยการสำรวจความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรของผู้ปกครองในตำบลยางซึ้ง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอุดรธาธานี และเพื่อศึกษา สภาพปัญหา ความต้องการ ในท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้ตลอดจนติดต่อประสานงานวางแผนการทำงานร่วมกับ ครู ผู้ปกครอง ด้านการจัดรูปแบบ การอบรมหลักสูตรการเรียนรู้ความเป็นพ่อแม่มืออาชีพ หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์กำหนดในหลักสูตรและปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ ครั้งนี้ได้รับความร่วมมืออย่างดีจาก ผู้ปกครอง ซึ่งถือได้ว่าหลักสูตรการพัฒนาการเรียนรู้ความเป็นพ่อแม่มืออาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ทิตนา แซมมณี, 2536: 11-13) ที่ได้สรุปผลการทดลองนำร่องจากการใช้รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยตามวิถีไทย 0-3 ปี และวัย 3-6 ปี ว่าประสบผลสำเร็จ ในภาพรวม คือ ผู้ปกครองสามารถเข้าใจเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กได้ดี แม้จะมีพื้นฐานการศึกษาไม่เกิน ป.6 พบว่า การใช้หลักสูตรอบรมผู้ปกครองเพื่อเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัย และเป็นหลักสูตรการพัฒนาพ่อแม่มืออาชีพเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ปกครองในการนำไปใช้จริง เป็นผู้ให้การเลี้ยงดูส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย กล่าวคือ หลังการทดลองใช้หลักสูตรผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจหลังจากการฝึกอบรมสามารถนำไปปฏิบัติได้

2. การพัฒนาเอกสารหลักสูตรความเป็นพ่อแม่มืออาชีพสำหรับผู้ปกครอง โดยวิเคราะห์ขอบข่ายกระบวนการจัดอบรมการวัดและประเมินผลมาเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตร ความเป็นพ่อแม่มืออาชีพเพื่อให้การพัฒนาหลักสูตร ที่พัฒนาขึ้นมาสอดคล้อง

กับหลักสูตร วัฒนา บุญญฤทธิ์ (2552: 190) ที่กล่าวว่า เมื่อสถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีหลักสูตรแกนกลางเป็นหลัก และมีกระบวนการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ จะเกิดหลักสูตรที่มีคุณภาพที่มีความเหมาะสมกับ สถานศึกษาแต่การมีหลักสูตรที่มีคุณภาพดังกล่าวยังไม่อาจแสดงถึงประสิทธิภาพของหลักสูตรได้ เนื่องจากการนำหลักสูตรไปใช้เป็นการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ อย่างระมัดระวังและอย่างถูกต้อง จะส่งผลถึงประสิทธิภาพของหลักสูตรได้การนำหลักสูตรไปใช้ ในกระบวนการจัดประสบการณ์ที่ครอบคลุมถึงการจัดกิจกรรม การจัดการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมและสื่ออุปกรณ์และการวัดประเมินผลเพื่อให้เกิดผลต่อผู้เรียนตามจุดหมาย ของหลักสูตรฝ่าย ชุมชนท้องถิ่นจะเป็นผู้สนับสนุนการใช้หลักสูตรและมีส่วนร่วม โดยการให้ความ ร่วมมือในการจัดประสบการณ์และเป็นแหล่งความรู้ให้แก่ผู้เรียน สำหรับครูซึ่งเป็นบุคคลสำคัญต่อการนำหลักสูตรไปใช้ต้องมีการเตรียมตัวที่ดีในการวางแผนการใช้หลักสูตร ได้แก่ การเตรียมการสอน การจัดสภาพแวดล้อม การเตรียมสื่ออุปกรณ์แหล่งการเรียนรู้การวัดประเมินผล และการเตรียมเครื่อง มือหลังจากการเตรียมล่วงหน้าแล้ว ครูอาจต้องมีการทดลองหรือตรวจสอบ สิ่งที่เตรียมกับผลที่ จะเกิดขึ้น เพื่อให้มีความมั่นใจต่อผลการปฏิบัติที่ตรงตามวัตถุประสงค์จากนั้น จึงถึงขั้นการปฏิบัติการจัดการกระบวนการเรียนการสอนตามที่ได้ออกแบบไว้ทั้งนี้ระหว่างการใช้ หลักสูตรครู ยังต้องทำหน้าที่ในการประเมินผลการใช้หลักสูตรในระหว่างการใช้ ด้วย เพื่อเป็นข้อมูล ไปสู่การประเมินผลหลักสูตรในภาพรวม

3. การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านความเป็นพ่อแม่มีอาชีพและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร เพื่อตัดสินว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับใดซึ่งเป็นการประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตร

4. การทดลองใช้หลักสูตรการเรียนรู้ความเป็นพ่อแม่มีอาชีพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามเนื้อหาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งกระบวนการการอบรม ของแต่ละกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติจริงโดยขั้นตอนแรก วิทยากรจะอบรมความเป็นพ่อแม่มีอาชีพ โดยสาธิตขั้นตอนการอบรมเลี้ยงดูลูก หลังจากนั้นผู้ปกครองลงมือปฏิบัติเองจนเกิดความคล่องแคล่ว ผู้วิจัยวัดผลประเมินผลโดยวัดทักษะการปฏิบัติของผู้ปกครอง ตามวัตถุประสงค์ ที่วางไว้

5. การประเมินผลการใช้หลักสูตรการเรียนรู้ความเป็นพ่อแม่มีอาชีพ ผู้วิจัยได้ประเมินความพึงพอใจ ของผู้ปกครอง เพื่อทราบถึงความรู้สึกที่มีต่อการจัดอบรมหลักสูตรการเรียนรู้ความเป็นพ่อแม่มีอาชีพ ซึ่งพบว่ามี ความพึงพอใจในระดับมากทั้งนี้เนื่องจากมีปัจจัยสนับสนุน เช่น ชุมชนให้ความสำคัญกับการอบรมเลี้ยงดูลูก

จากการศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมากทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาที่จัดขึ้นได้ตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง และบรรยากาศการอบรมทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นกันเองมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ ผู้เข้ารับการอบรมและผู้ให้การอบรมซึ่งวิทยากรที่มาเป็นผู้ให้ความรู้ในการอบรมเป็นผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหาที่อบรม ขณะเดียวกัน ผู้เข้ารับการอบรมได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมหลายอย่างเช่นการฟังการบรรยายโดยใช้ภาพประกอบและการสาธิต การร้องเพลงโดย ผู้เข้ารับการอบรมได้ระดมสมองเพื่อเป็นการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนมีส่วนร่วมและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกันตวรรณ มีสมสาร (2544) ศึกษาเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กวัยย่างเข้าสู่ วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่าง กันตามการรับรู้ของตนเอง ผลการวิจัย พบว่า เด็กที่ ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ มีความฉลาด ทางอารมณ์สูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ ควบคุม แบบตามใจ และแบบทอดทิ้ง ขณะเดียวกันยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉันทนา ภาคบงกช และคณะ (2541) ได้สร้างชุดฝึกอบรมพ่อแม่เพื่อการพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพชื่อ “คู่มือการพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพ” ผลการวิจัยสรุปว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นประโยชน์ของการพัฒนาหลักสูตรความเป็นพ่อแม่มีอาชีพอยู่ใน ระดับมาก

สรุปผลการวิจัย

จากผล การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ความเป็นพ่อแม่มีอาชีพ ผู้วิจัยได้สำรวจความต้องการ จากผู้ปกครองและบุคคลที่สนใจรวมถึงชุมชนมีดังนี้

1. ในการสำรวจความต้องการของผู้ปกครองส่วนใหญ่ สนใจการการอบรมเลี้ยงดูลูก และต้องการองค์ความรู้ที่นำไปใช้ปฏิบัติได้จริงในการพัฒนาบุตรหลานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผู้ปกครอง มีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรโดยบูรณาการเข้ากับเนื้อหาหลักสูตรที่มีอยู่ในท้องถิ่น

2. ผู้ปกครองที่เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจหลังการเข้าอบรมการพัฒนาหลักสูตรความเป็นพ่อแม่สูงขึ้น

3. ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการอบรมการเรียนรู้ความเป็นพ่อแม่มีอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ ระดับมาก 6 ข้อ เมื่อพิจารณา ระดับปานกลาง 1 ข้อ และพบว่ามีความพึงพอใจมากที่สุดเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือความรู้ที่ได้จากการอบรมสามารถนำไปปฏิบัติได้ กิจกรรมที่ได้ปฏิบัติขณะอบรมนำไปปฏิบัติได้ และท่านพอใจที่จะศึกษาเอกสารที่ท่านได้รับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ปกครองเห็นว่าเป็นการอบรมที่ดีมาก สื่อที่ใช้มีความเหมาะสมอยากให้มีการอบรมแก่ผู้ปกครองแบบนี้อีก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หลักสูตรพ่อแม่มีอาชีพ ฉบับนี้ควรนำไปใช้อบรมผู้ปกครองก่อนเริ่มปีการศึกษาใหม่ นอกจากจะเป็นการให้ความรู้ผู้ปกครองแล้วยังเป็นการเตรียมเด็กก่อนที่จะส่งเข้าไปเรียนที่ศูนย์เด็กก็จะช่วยให้เด็กปรับตัวดีขึ้น
2. ในการอบรมผู้ปกครองเด็กปฐมวัยถ้าจัดให้ครูหรือผู้เลี้ยงดูเด็ก (ผ.ด.ด.) ได้มีโอกาสได้เข้าร่วมอบรมด้วย จะช่วยให้บรรยากาศในการอบรมมีความกระตือรือร้นขึ้นเพราะได้เปิดโอกาสให้ครูและผู้ปกครองได้สร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน
3. ควรมีการนำหลักสูตรฉบับนี้ไปใช้อบรมผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ตำบลยางซึ้ง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา อย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการสร้างองค์ความรู้ให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตนในการเลี้ยงดูลูกเพื่อให้เป็นคนที่คนเก่งและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยโดยการพัฒนาหลักสูตรพ่อแม่มีอาชีพ สำหรับผู้ปกครองเด็กวัยอื่นๆ เพิ่มเติม
2. ควรมีการศึกษาวิจัยการติดตามผลในการใช้หลักสูตรพ่อแม่มีอาชีพ ในองค์การบริหารส่วนตำบลยางซึ้ง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา อย่างต่อเนื่องและขยายผลต่อพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีความสนใจ

เอกสารอ้างอิง

- กันตวรรณ มีสมสาร. (2544). การเปรียบเทียบ ความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กวัยอย่างเข้าสู่ วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่ แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉันทนา ภาคบงกช และคณะ. (2541). การสร้างชุดฝึกอบรมพ่อแม่เพื่อการพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพ. รายงานการวิจัยสถาบัน พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ทิตนา แชมมณี และคนอื่นๆ. (2554). หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2554). แผนปฏิบัติ ราชการ 4 ปี พ.ศ. 2555 – 2558. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). คู่มือหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- วัฒนา ปุญญฤทธิ์. (2552). เอกสารคำสอน รายวิชาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มิวเซียมบุคส์ บริษัท มิวเซียม ครีเอชั่น จำกัด.